

به نام خدا

حرفه مامایی و ابعاد اخلاقی نقش ماما

میترا صفری

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج

حرفه مامایی

- تحولات دنیای امروز در برگیرنده ی ویژگی هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه های مرتبط علوم پزشکی را ضرورتی انکار ناپذیر کرده است.
- اخلاق به صورت رایج با رفتارها و عادات انسان ها در جوامع تعریف می شود و در کنار قانون، مسئول تنظیم روابط بین فردی انسان ها است و چگونگی روابط بین انسان ها را تعیین می کند.
- حرفه مامایی قدمتی برابر با تاریخ بشر دارد که به طور سنتی با مراقبت های جسمی، روانی و اجتماعی زنان در دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان مرتبط می شود.
- توجه به مقولات انسانی و اخلاقی در برقراری ارتباط در ارائه مراقبت بسیار موثر است.

حرفه مامایی

- هزاره جدید با پیشرفت های فزاینده در اطلاعات و تکنولوژی های بیومدیکال ، امکانات و حق انتخاب های جدید زیادی در زمینه های غربالگری ، تشخیصی و درمانی را برای زنان سنین باروری خلق کرده است و می تواند زمانی پر استرس برای زنان ، خانواده و ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و مراقبتی آنان باشد .
- مفهوم بهداشت باروری (**Reproductive Health**) در گذشته بر مراقبت از زنان باردار و جنین آنها طی چرخه بارداری ، زایمان و بعد از زایمان متمرکز بود اما از زمانی که مامایی پر خطر ، مراقبت های قبل از لقاح ، خدمات تنظیم خانواده ، سقط ، ناباروری و ژنتیک ... به عنوان زیر تخصص های مامایی و زنان در آن گنجانده شد ، حیطه وسیعی را شامل شده است .

حرفه مامایی

امروزه دامنه وسیعی از موضوعات وجود دارد که اعضای حرفه مامایی به عنوان ارائه دهندگان خدمات بهداشت باروری با آن سروکار دارند.

مانند:

- مراقبتهای قبل از لقاح
- مشاوره ژنتیکی
- مهندسی ژنتیک
- طب جنینی
- ناباوری
- دگرگونی تولید مثلی
- غربالگری برای ناهنجاری جنینی
- ختم بارداری

حرفه مامایی

- پیشگیری از بارداری
- مراقبت از نوزادان نارس
- مراقبت از نوزادان آسیب دیده یا در حال مرگ
- مراقبت از مادران نا توان
- مراقبت از مادران در حال مرگ
- مراقبت از مادران بسیار جوان
- سوء استفاده از کودکان
- مشاوره و مراقبت از مادران در طی بارداری ، زایمان و دوره بعد از زایمان

حرفه مامایی

- مشاغل مرتبط با مراقبت های بهداشتی به طور کاملاً مجزا از یکدیگر شکل نگرفته اند. وظایف حرفه پزشکی، پرستاری و مامایی از برخی جنبه ها با یکدیگر همپوشانی دارند.
- حرفه پزشکی به طور غالب با نقش تعیین کننده و ابزاری در تشخیص، معالجه و درمان در ارتباط است.
- از سوی دیگر پرستاری به طور سنتی با نقش احساسی و حمایتی مراقبت از جمله مدد رسانی، تامین آسایش، آرامش و راهنمایی مددجو مرتبط است.
- به جز مراقبت حین زایمان، وظایف ماماها در سایر حیطه های بهداشت باروری با وظایف پرستاران و پزشکان همپوشانی زیادی دارد.

حرفه مامایی

- ماما ها معتقدند باروری نمایانگر فرآیند ی طبیعی و تکاملی است (قاعدگی، بارداری، زایمان و یائسگی) که بایستی با مداخلاتی که در موارد ویژه ای کاربرد دارد، محافظت و تقویت شود.
- آنان معتقد به مراقبت های ایمن و جامعی هستند که با مدیریت مستقل مامایی، مشاوره پزشکی یا مدیریت مشترک و نظام ارجاع به دست می آید.
- آمیختن نقش تعیین کننده و ابزاری با نقش حمایت و احساسی برای مراقبت از زنان سنین باروری و نوزادانشان وجه تمایز مامایی است.

حرفه مامایی

- نقش احساسی و حمایتی ماما ها که ریشه در حرفه پرستاری دارد، در برگیرنده تمام جنبه های مراقبت مامایی است که به زنان کمک می کند در فعالیت هایی که در کانون خانواده و روابط شخصی برای ارتقای سلامتی خود و نوزادانشان لازم است، درگیر شوند.
- این نقش در ابعاد آموزش، حمایت، حل مسئله و دفاع از زنان به گونه ای گنجانده شده است که زنان را به عنوان یک شریک در مراقبت از خود و احترام به اعتقادات، ارزش ها و قابلیت ها و استعداد های خود به جلو می برد.

- ماما ها و ساير ارائه دهندگان مراقبت هاي بهداشت با روري بايد خدماتي را كه مادران به واسطه گسترش دانش و تكنولوژي درخواست مي كنند را پاسخگو باشند، بنابراين در تصميم گيري هايي در گير مي شوند كه بسيار پيچيده تر از گذشته است .
- گسترش حيطه مراقبت هاي بهداشت باروري موضوعات فراوان اخلاقي را پديد آورده كه نياز به توجه از طريق رويكردهاي چند جانبه را مي طلبد .

یا Ethics علم اخلاق چیست؟

- کاربرد فرایند و نظریه های فلسفه اخلاقی در موقعیت های واقعی است.
- علم اخلاق با اصول اساسی و عقایدی که بشر را در فکر و عمل هدایت می کند در ارتباط است و زمینه ساز ارزشهای بشری است.
- **Bioethics (اخلاق زیستی)** بر اخلاقیات در سلامت متمرکز شده است و تئوری های کلاسیک و اصول و قوانین همراه آن و خط مشی آن را در مراقبت های بهداشتی به کار می بندند. (اخلاقیات کاربردی)
- به ویژه با اصول احترام به خود مختاری ، عدم زیان رسانی ، نیکوکاری یا سودرسانی و عدالت در چاره جویی هایی اخلاقی مرتبط با مسائل و موضوعات مراقبتهای بهداشتی سرو کار دارد.

اخلاقیات کاربردی

- چهار اصل مهم اخلاقی در وظایف حرفه ای وجود دارد:
- **(autonomy)** احترام به خود مختاری یعنی احترام به حقوق مددجویان و حق تعیین سرنوشت خود.
- **(beneficence)** سود رسانی یا نیکو کاری.
- فعالانه در جهت آسایش و رفاه مددجویان عمل نماییم.

اخلاقیات کاربردی

- **(nonmaleficence)** اجتناب از آسیب و صدمه
- ما متعهدیم که برای مددجویان مراقبت ایمن تامین کنیم.
- **(justice)** انصاف و عدالت.
- ارائه مراقبت وامکانات، عادلانه بین مددجویان تقسیم شود.

اخلاقیات کاربردی

- ماماها و مراقبین سلامت باید در فعالیت های روزمره این اصول اخلاقی را به کار گیرند و نیاز به ابزاری دارند که به طور سازنده و مداوم در این مورد پاسخگو باشند.
- باید توجه کرد که عقاید شخصی افراد و ارزش های آنها سمت و سوی اخلاقی آنها را بنا نهاده و اغلب با عقاید و ارزش های دیگران در تضاد است.

ابعاد اخلاقی نقش ماما

- (practitioner)** درمانگر و مراقبت دهنده
- (Educator)** آموزش دهنده
- (counselor)** مشاور
- (advisor)** پند دهنده
- (friend)** دوست
- (advocate)** مدافع
- (researcher)** پژوهشگر

ابعاد اخلاقی نقش ماما

- **(practitioner)** ماماها در عرصه های گوناگون بالینی بهداشت باروری درگیرند و با توجه به قوانین حرفه ای و شرح وظایف خود در چارچوب اخلاقی انجام وظیفه می کنند. توجه به سلیقه مددجویان در ارائه خدمت و احترام به عقاید و نظرات آنان از جنبه های اخلاقی ماما در این نقش است.
- در ارائه خدمات بهداشت باروری به عنوان ماما رعایت 4 اصل اخلاقیات کاربردی از وظایف آنهاست.

ابعاد اخلاقی نقش ماما

- **(Educator)** ماما ها در بیشتر عرصه ها دارای نقش دوجانبه در آموزش هستند. مسئول آموزش مادران، خانواده ها، دانشجویان، کارکنان بی تجربه در عرصه مراقبت های مربوط به سلامت جامعه هستند.
- **(counselor)** این جنبه از نقش ماما شامل فراهم کردن اطلاعات و توضیحات و همچنین گوش دادن و یاری رساندن به زنان و خانواده شان جهت کاوش در عرصه های نگرانی و علائق آنهاست. لازم است که ماما دانش و معلومات خود را افزایش دهد و اطلاعات بدون سوگیری به مدد جو ارائه دهد.

ابعاد اخلاقی نقش ماما

- **(advisor)** این جنبه از نقش ماما در جهت حفظ استقلال و خود مختاری ماما باید محدود باشد. مبادرت بر پند دادن بر پایه تجارب و پیشنهاد سایر مراجعین و بدون تقاضای مددجو می تواند اغوا کننده باشد.
- **(friend)** دوستی حرفه ای ماما و مددجو هر دو را قادر می سازد که با موقعیت های دشوار روبرو شوند و در صورت استفاده مناسب ماما را قادر به تامین دفاع و حمایت می کند.

ابعاد اخلاقی نقش ماما

- **(advocate)** در این جنبه ماما باید حفظ حقوق مددجو و مراجعین را نسبت به همکاران و شاغلین باید در اولویت قرار دهد به ویژه در زمانی که مددجو از دادن رضایت برای انجام پروسیجر درمانی یا مراقبتی که کارکنان درمانی معتقدند برای حفظ سلامتی مددجو موثر است ، کناره گیری می کند.
- **(researcher)** بیشترین جنبه نقش ماما ایجاب می کند که ماما روز آمد باشد، بنابر این مطالعه و فعالیت در باره روش های مراقبتی مبتنی بر شواهد مطابق روز، ضروری است. ماماها به طور فزاینده ای با فعالیت های گوناگون پژوهشی درگیرند و بایستی با قواعد و جوانب فلسفه های اخلاقی که مطالعات را پی ریزی می کنند، آشنا باشند.

ابعاد اخلاقی نقش ماما

به بیان کلی ، مسئولیت های ماما شامل:

- حفظ و ارتقا سلامت مادر و کودک
- ارائه مراقبتهای کیفی و اطلاعات بدون سوگیری و دادن آگاهی مبتنی بر تحقیق و شواهد
- آموزش و تربیت دانشجویانی که قادر به پیوستن به حرفه و ارائه خدمت با میزان مسئولیت مشابه همکاران با تجربه تر خود باشند یعنی اینکه « **در خور و مناسب برای عمل و هدف باشد** »

ابعاد اخلاقی نقش ماما

به بیان کلی ، مسئولیت های ماما شامل :

- حفظ و ارتقا سلامت مادر و کودک
- ارائه مراقبتهای کیفی و اطلاعات بدون سوگیری و دادن آگاهی مبتنی بر تحقیق و شواهد
- آموزش و تربیت دانشجویانی که قادر به پیوستن به حرفه و ارائه خدمت با میزان مسئولیت مشابه همکاران با تجربه تر خود باشند یعنی اینکه « در خور و مناسب برای عمل و هدف باشد »

